

ชี้ช่องประหยัดเงิน (ภาษี)

ภ.ง.ด.50 (1)

อมรศักดิ์ พงศ์พศุตม์

amornsak@tax-thai.com

ดูย้อนแบบภาษีเงินได้นิติบุคคลปีนี้ (ครบกำหนด 30 พ.ค. 2548) จะหงอยๆ ระคนไอร้อนผ่าวๆ กันไปทั่ว เพราะเศรษฐกิจที่ทำท่าจะพุ่งแรง แต่กลับต้องถูกใช้หัวด (นก) และใช้หัวดอื่นๆ (ราคาน้ำมัน + สถานการณ์ภาคใต้) รุมกระหน่ำชะงักเซไปไม่น้อย !

ก็เห็นใจทั้งภาครัฐ (กรมสรรพากร) ที่ต้องออกแรงมากขึ้น ส่วนภาคเอกชน (ซึ่งเป็นผู้กวักกระเป๋าสตางค์) นั้น ย่อมระก้ากว่า...ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอถือโอกาสนี้ “ชี้ช่องประหยัดเงินภาษี” แด่บริษัท ห้างร้านทั้งหลาย เพื่อช่วยเป็นกำลังใจให้ต่อสู้ภัยเศรษฐกิจได้อย่างมั่นคงต่อไป !

ช่องทาง 1 การจัดพอร์ตธุรกิจ

ซึ่งก็เป็นกลยุทธ์ประมาณทำนองเดียวกันกับการจัดพอร์ตหุ้นนั่นแหละ คือ จะเลือกให้หน่วยภาษีใดเป็นผู้แบกรับโครงการ (ภาระภาษี)

ตัวอย่างเช่น บริษัท สีสหายการโยธา จำกัด ร่วมกับ บริษัท กูมาโก กูมาประมูล โครงการ จำกัด (ญี่ปุ่น) เข้าร่วมประมูลโครงการติดตั้งระบบตรวจจับวัดตะกอน ณ สนามบินหนองงูเหลือม เพื่อเสียบแทนบริษัท อินวิชั่น จำกัด (ซึ่งโดนเนือค (ยกเลิกสัญญา)) เนื่องจาก**โอบุญลัษ** !

ในการนี้ บริษัททั้ง 2 ราย มี 2 ทางเลือกในการจัดหน่วยภาษี คือ (1) เป็นรูปกิจการร่วมค้า (Joint Venture) หรือ (2) เป็นรูปแบบงานแบ่งเงิน (ค่าจ้าง) (Consortium)

การตั้งเป็น**กิจการร่วมค้า** จะต้องเข้าเงื่อนไขที่กรมสรรพากรกำหนด คือ ระบุในสัญญาจ้างว่าเป็นกิจการร่วมค้า หรือเข้าร่วมทำโครงการด้วยกัน โดยไม่แบ่งแยกงานหรือแบ่งแยกเงิน เป็นต้น ซึ่งในกรณีดังกล่าว จะถือว่ากิจการร่วมค้าเป็นหน่วยภาษีใหม่ต่างหากจากบริษัทผู้ร่วมค้าเดิม

สำหรับกรณีของ Consortium นั้น ไม่มีหน่วยภาษีใหม่เกิดขึ้นแต่อย่างใด จึงต้องแบ่งรายได้รายจ่ายของโครงการตามสัดส่วน เพื่อให้ผู้ร่วมค้าแต่ละรายนำไปรวมเสียภาษีกับธุรกิจปกติของตน

ทั้ง 2 ทางเลือก มีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้บริหาร โดยพิจารณาปัจจัยต่างๆ เช่น ผลประกอบการของโครงการ (กำไรหรือขาดทุน) ผู้ร่วมค้าแต่ละรายมีขาดทุนสะสมมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

ช่องทาง 2 ใช้สิทธิประโยชน์ในการหักรายจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 1.5 เท่า หรือ 2 เท่า

ประมวลรัษฎากรฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติให้กิจการสามารถหักรายจ่ายบางประเภทเพิ่มขึ้นเป็น 1.5 เท่า หรือ 2 เท่า ซึ่งเป็นการใช้นโยบายการคลัง (ภาษีอากร) มาสนับสนุน/กระตุ้นกิจกรรมบางอย่างของภาคเอกชน อาทิ

(1) **ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมลูกจ้าง** (พ.ร.ฎ. #284, #288) มีสิทธิหักรายจ่ายได้ 1.5 เท่า ของค่าใช้จ่ายเพื่อการดังกล่าว

- กรณีส่งพนักงานไปศึกษาต่อปริญญาโท หรือประกาศนียบัตร ตามมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในราชอาณาจักร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะ หรือฝีมือของลูกจ้างให้สูงขึ้น
- กรณีส่งพนักงานเข้าอบรมสัมมนาเป็นการทั่วไป (Public Training) ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาชีพใด เช่น ภาษีอากร การบัญชี การตลาด การบริหารบุคคล เป็นต้น
- บริษัทจัดหลักสูตรขึ้นเอง เพื่ออบรมและพัฒนาฝีมือลูกจ้างของตน โดยได้รับการรับรองหลักสูตรจาก กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

(2) **ค่าจ้างเพื่อทำวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี** (พ.ร.ฎ. #297) มีสิทธิหักรายจ่ายได้ 2 เท่า ของค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปเพื่อการดังกล่าว ให้แก่หน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน ตามที่รัฐมนตรีประกาศ (ประกาศกระทรวงการคลัง #4) ทั้งนี้ ต้องเป็นการวิจัยอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ กรรมวิธีในการผลิต เป็นต้น (ป.103/2544)

เท่าที่สังเกตพบว่า บริษัทต่างๆ หลายแห่ง (โดยเฉพาะ SMEs) มักไม่ทราบถึงสิทธิประโยชน์ดังกล่าว ทำให้ต้องจ่าย (ภาษี) แพงโดยใช่เหตุ

ช่องทาง 3 ใบสำคัญจ่ายต้องครบถ้วนสมบูรณ์

แม้มุมการพิจารณายอมรับรายจ่ายของผู้สอบบัญชี อาจแตกต่างจากเจ้าพนักงานสรรพากร ซึ่งต้องยึดหลักกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ตัวอย่างเช่น ผู้สอบบัญชีอาจยอมรับให้บริษัทสามารถหักรายจ่ายต่างๆ โดยไม่จำเป็นต้องมีเอกสาร หลักฐานมาพิสูจน์การจ่าย เช่น ค่าแท็กซี่ ค่าซื้อสินค้าโดยไม่มียัด เป็นต้น แต่ในแง่ของกรมสรรพากร กรณีดังกล่าวอาจถือเป็นรายจ่ายต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี (18) (รายจ่ายที่พิสูจน์ผู้รับไม่ได้) ซึ่งกรณีดังกล่าว กรมสรรพากรอนุโลมให้บริษัท จัดทำใบสำคัญขึ้นมาสำแดงประกอบการจ่ายได้ เช่น

- ให้ทำใบสำคัญจ่ายขึ้นมา แล้วให้ผู้ขาย/ผู้ให้บริการลงลายมือชื่อรับเงิน พร้อมถ่ายสำเนาบัตรประชาชนไว้เป็นหลักฐาน
- ให้จ่ายเป็นเช็คขีดคร่อม ลงชื่อผู้ขาย/ผู้ให้บริการ
- ให้จ่ายโดยโอนผ่านบัญชีเงินฝากธนาคาร เพื่อเป็นหลักฐานว่ามีการจ่ายจริง

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีแนวให้ปฏิบัติ แต่ก็อาจจะแก้ปัญหาได้หมด โดยเฉพาะในหมู่ของ SMEs มักหลีกเลี่ยงโดยขอรับชำระเป็นเงินสด โดยไม่ยอมให้มีหลักฐานใดๆ ซึ่งกรณีดังกล่าว บริษัทอาจจำเป็นต้องยอมจ่ายแพงโดยซื้อสินค้าหรือบริการจากผู้ประกอบการที่ยอมเปิดบิล ซึ่งมองเผินๆ เสมือนว่ามีรายจ่ายสูงขึ้น แต่ถ้าพิจารณาความเสี่ยงทางภาษีก็รู้ว่าคุ้มค่า เพราะการถูกตัดเป็นรายจ่ายต้องห้าม จะทำให้กำไรสุทธิทางภาษีสูงขึ้นเท่านั้น ทำให้ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมกว่าที่ควรจะเป็น

ช่องทาง 4 การใช้สิทธิหักค่าเสื่อมโดยวิธีพิเศษ (Initial Methods)

สืบเนื่องจากการต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจ ในช่วงตั้งแต่เกิดวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง (ปี 2540) เป็นต้นมา รัฐบาลได้ใช้มาตรการการคลังออกพระราชกฤษฎีกาหลายฉบับ ยอมให้ภาคธุรกิจสามารถเลือกหักค่าเสื่อมราคาโดยวิธีพิเศษ (Initial Methods) ในหลายกรณี อาทิ

(1) เครื่องจักรอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ให้มีสิทธิหักค่าเสื่อมราคาในวันแรกที่ได้มาซึ่งสินทรัพย์ดังกล่าว ในอัตรา 40% ของมูลค่าต้นทุน สำหรับมูลค่าต้นทุนที่เหลือ (อีก 60%) ให้หักค่าเสื่อมราคาตามปกติ (พ.ร.ฎ. #319 พ.ศ. 2541)

ตัวอย่างเช่น บริษัท ไทยช่วยไทย จำกัด ซื้อเครื่องจักรเพื่อ R&D มูลค่า 100 ล้านบาท เมื่อ 1 มกราคม 2548 ก็สามารถเลือกวิธี Initial Method โดยมีสิทธิหักรายจ่ายทันที ณ วันซื้อ 40% = 40 ล้านบาท สำหรับมูลค่าที่เหลืออีก 60 ล้านบาท ถ้าเลือกหักค่าเสื่อมราคาแบบเส้นตรง 5 ปี (ปีละ 20%) ก็จะได้หักค่าเสื่อมแต่ละปีได้ = 20% x 60 = 12 ล้านบาท ดังนั้น ในปี 2548 จึงมีสิทธิหักค่าเสื่อมราคาได้ทั้งสิ้น = 40 + 12 = 52 ล้านบาท

(2) เครื่องบันทึกการเก็บเงินเพื่อให้ออกใบกำกับภาษีอย่างย่อที่เป็นตามหลักเกณฑ์ประกาศอธิบดีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ #51 มีสิทธิเลือกหักค่าเสื่อมราคาวิธีพิเศษได้ถึง 2 แบบ คือ หักเป็นรายจ่ายทันที 100% หรือหักแบบ Initial Method ในวันแรกได้ 40% ของมูลค่าต้นทุน (พ.ร.ฎ. #264 พ.ศ. 2536)

(3) คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ มีสิทธิเลือกหักค่าเสื่อมวิธีพิเศษ โดยหักได้ภายใน 3 ปี (ทรัพย์สินประเภทอื่นจะหักเร็วกว่า 5 ปีไม่ได้) และถ้าเป็นบริษัท SMEs (คือ มีสินทรัพย์ถาวร (ไม่รวมที่ดิน) ไม่เกิน 200 ล้านบาท และมีการจ้างงานไม่เกิน 200 คน) ก็มีสิทธิเลือกหักค่าเสื่อมวิธี Initial Method ในวันแรกได้อีก 40% ของมูลค่าต้นทุน (พ.ร.ฎ. #395 พ.ศ. 2545)

(4) อาคารโรงงานของกิจการ SMEs (สินทรัพย์ถาวร (ไม่รวมที่ดิน) ไม่เกิน 200 ล้านบาท การจ้างงานไม่เกิน 200 คน) ก็มีสิทธิเลือกหักค่าเสื่อมราคาในวันแรกได้ 25% ของมูลค่าต้นทุน (พ.ร.ฎ. #395)

(5) เครื่องจักรอุปกรณ์ของกิจการ SMEs (สินทรัพย์ถาวร (ไม่รวมที่ดิน) ไม่เกิน 200 ล้านบาท การจ้างงานไม่เกิน 200 คน) ก็มีสิทธิเลือกหักค่าเสื่อมราคาในวันแรกได้ 40% ของมูลค่าต้นทุน (พ.ร.ฎ. #395)

การหักค่าเสื่อมมากในปีแรกๆ จะมีประโยชน์ต่อกิจการหลายลักษณะ เช่น กรณีมีกำไรสูงๆ หรือกำลังจะหมดสิทธิประโยชน์การลดอัตราภาษีในตลาดหลักทรัพย์ (5 ปี) หรือกรณี SMEs ที่จะเพิ่มทุนจดทะเบียนเกิน 5 ล้านบาท ซึ่งต้องถูกเก็บภาษีนิติบุคคลเป็น 30% เป็นต้น

ช่องทาง 5 เงินมัดจำกับการเครดิตภาษี

แนวปฏิบัติของกรมสรรพากร (Revenue Rulings) ในปัจจุบันตีความว่า **เงินมัดจำ** (Advance Payment) จะต้องถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย (ถ้าเป็นบริการ) แต่**ไม่ถือเป็นรายได้เพื่อเสียภาษีนิติบุคคล** ตามมาตรา 65 เกือบทั้งสิ้น เว้นแต่จะเข้าเงื่อนไขบางกรณีตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.73/2541

ดังนั้น ช่องทางดังกล่าวจะมีส่วนให้กิจการสามารถลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ต้องชำระลงมาได้ในปัจจุบัน โดยเลื่อนชำระภาษีช้าลง ซึ่งจะเป็นผลดีต่อกระแสเงินสดหมุนเวียน และยังสามารถประหยัดภาษีเงินได้นิติบุคคลลงมาได้ในบางกรณี เช่น SMEs ซึ่งมีอัตรากำไรสุทธิเกิน 3 ล้านบาท ในปีปัจจุบัน อัตราภาษีจะตกในช่วง 30% ดังนั้น การเลื่อนการรับรู้รายได้ออกไป ย่อมทำให้รายได้นั้นถูกเก็บภาษีในอัตราเริ่มต้นเพียง 15% (พ.ร.ฎ. #431)

(เสียดายจัง ! เนื้อที่หมดซะแล้ว...ขอได้โปรดติดตามแง่มุมประหยัดภาษีอื่นๆ ได้ในฉบับวันศุกร์ที่ 20 และ 27 พฤษภาคม 2548 นี้ นะครับ !)